

“สับปะรดบ้านคา” จ.ราชบุรี รสหวานฉ่ำ อร่อยติดใจ

หากพูดถึง “สับปะรดบ้านคา” หลายคนอาจส่ายหน้าไม่รู้จัก แต่ถ้าบอกว่า สับปะรดรสหวานฉ่ำของสวนนี้ คงมีเสียงร้อง “...อ้อ” ออกมาเป็นแถว เพราะเป็นสับปะรดที่มีรสอร่อยคุ้นลิ้นคนไทยมานาน จนกลายเป็นผลไม้ของโปรดของผู้บริโภคหลายคน เส้นผ่าศูนย์กลางของสับปะรดบ้านคา นอกจากมีรสชาติอร่อยแล้ว ยังกินแล้วไม่กัดลิ้นอีกด้วย ปัจจุบัน “สับปะรดบ้านคา” ถูกยื่นขอจดทะเบียน สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือ จีไอ กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ในฉบับนี้ขอพาไปเยี่ยมชมแปลงปลูกสับปะรดของเกษตรกรคนเก่งคือ คุณจันทร์ เรืองเรธา อยู่บ้านเลขที่ 74/1 หมู่ 5 ตำบลหนองพันจันทร์ อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี โทร. 08-9910-1254 คุณจันทร์เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ที่ทำอาชีพปลูกสับปะรดมานานหลายปี เขามีพื้นที่ปลูกสับปะรดประมาณ 40 ไร่

จันทร์เล่าเกร็ดความรู้เรื่อง สายพันธุ์สับปะรดที่ปลูกในเมืองไทยว่า ส่วนใหญ่เป็นสับปะรดสายพันธุ์ปัตตาเวีย ที่ถูกนำเข้ามาจากต่างประเทศโดยชาวต่างชาติตั้งแต่ในสมัยรัตนโกสินทร์ ที่มีการแลกเปลี่ยนสินค้ากันระหว่างคนไทย คนจีน และชาวโปรตุเกสโดยอาศัยการขนส่งสินค้าทางเรือ

สับปะรดสายพันธุ์ปัตตาเวีย ปลูกแพร่หลายกันมากในประเทศฟิลิปปินส์ และนำทุกส่วนของสับปะรดมาใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็น ใบ ลำต้น หน่อ จุกส่วนหัว โดยแปรรูปเป็นเส้นใย ผลิตเป็นผ้าใยสับปะรด ที่มีมูลค่าตัวละหลายหมื่นบาท หากเมืองไทยสามารถผลิตเส้นใยจากเส้นใยสับปะรดได้ จะเป็นการเพิ่มมูลค่าสับปะรดได้อีกมากมายมหาศาล

“พื้นที่อำเภอบ้านคา ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ เรียกว่า ที่ราบสูง บริเวณที่ราบต่ำ จะปลูกสับปะรดไม่ได้ ชาวบ้านก็จะปลูกอ้อย พืชผัก ผลไม้ และปลูกข้าวแทน”

ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำเกษตรแบบผสมผสาน ทั้งทำนาปลูกข้าว ทำไร่อ้อย ทำฟาร์มปศุสัตว์ ทำประมง โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยลดต้นทุนการผลิตและมีรายได้เพิ่มขึ้น หากใครทำเกษตรเชิงเดี่ยว เช่น ทำไร่สับปะรดเพียงอย่างเดียว หากเจอภาวะราคาสับปะรดตกต่ำ ก็ต้องหางานอื่นเข้ามาเป็นรายได้เสริมเพื่อให้มีรายได้หมุนเวียนสำหรับเลี้ยงครอบครัวต่อไป

ทิศทางตลาด

คุณจันทร์ เล่าอีกว่า การทำไร่สับปะรด มีปัจจัยความเสี่ยงเรื่องราคา หากช่วงไหนโรงงานรับซื้อผลผลิตในราคาถูก ชาวบ้านก็พยายามปรับตัวช่วยเหลือตัวเอง โดยขายเข้าตลาดบริโภคผลสด โดยพวกเขาเริ่มโปรโมทสินค้าของเราว่า เป็นสับปะรดที่มีรสชาติหวานอร่อยที่ไม่เหมือนใครแหล่งผลิตอยู่บ้านคา แต่เวลาที่แม่ค้ามารับซื้อเพื่อนำไปขายต่อมักบอกลูกค้าว่าเป็นสับปะรดสวนนี้ซึ่งขัดแย้งกับความเป็นจริง

สับปะรดบ้านคา ได้ถูกขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านคา เป็นสายพันธุ์สับปะรดที่ปลูกในพื้นที่อำเภอบ้านคา ที่มีเนื้อที่ปลูกมากกว่า 100,000 ไร่ ผลผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ส่งขายโรงงาน ที่เหลืออีกร้อยละ 20 จะนำไปขายปลีก ระยะเวลาผู้บริโภคเริ่มรู้จักชื่อเสียงและความอร่อยของสับปะรดบ้านคาเพิ่มขึ้น ทำให้กระแสนิยมสับปะรดบ้านคาขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันผลผลิตจากท้องถิ่นแห่งนี้จึงป้อนเข้าตลาดบริโภคผลสดถึงร้อยละ 40 ของกำลังการผลิตทั้งหมด และเกษตรกรก็กระตือรือร้นที่จะขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของตลาดในระยะยาว

สถานการณ์ราคา

คุณจันทร์ เล่าว่า ปัจจุบันเกษตรกรรวบรวมผลผลิตส่งขายโรงงานในราคากิโลกรัมละ 11.50 บาท ขณะที่ตลาดบริโภคผลสด เกษตรกรสามารถขายส่งได้ในราคากิโลกรัมละ 14 บาท เมื่อสินค้าเข้าสู่ตลาด ผู้บริโภคจะซื้อสับปะรดบ้านคาในราคากิโลกรัมละ 20 บาท รุคเด่นด้านรสชาติความอร่อยของสับปะรดบ้านคา ที่หวานฉ่ำไม่ก้ดลิ้น เนื่องจากสับปะรดบ้านคาปลูกในสภาพดินที่มีความสมบูรณ์มาก มีธาตุอาหารในดินมากถึงร้อยละ 90 ทำให้เกิดรสหวานอร่อยตามธรรมชาติ ก่อนหน้านี้เกษตรกรเคยเก็บตัวอย่างดินในแหล่งปลูกสับปะรดบ้านคาไปตรวจสอบคุณภาพดิน ก็พบว่า ดินเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สับปะรดพันธุ์นี้ มีรสชาติหวานอร่อย และมีสีสวย เนื่องจากความเป็นกรดเป็นด่างน้อยมาก ซึ่งแตกต่างจากสภาพดินของแหล่งปลูกสับปะรดในพื้นที่อื่น ๆ เช่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ดินมีความเป็นกรดมาก เวลาปลูกสับปะรดแม้ได้ผลผลิตที่ดี แต่ไม่เหมาะกับการบริโภคเพราะเวลาบริโภคจะเกิดอาการแสบที่ลิ้นเรียกว่า สับปะรดก้ดลิ้น นั่นเอง

การปลูกสับปะรดบ้านคา

คุณจันทร์ เล่าว่า เกษตรกรปลูกสับปะรดด้วยเทคนิคธรรมชาติทั่วไป เริ่มจากการปักดิน เพื่อกำจัดต้นสับปะรดที่หลงเหลืออยู่ในแปลงเดิม จากนั้นใช้น้ำหมักชีวภาพฉีดพ่น เพื่อให้ต้นสับปะรดเกิดการย่อยสลายก่อนจึงค่อยไถดินกลบบริเวณนั้นจนกลายเป็นปุ๋ย แล้วตากดินอีกครั้ง จึงค่อยนำเมล็ดพันธุ์ต้นปอเทืองมาปลูก เพื่อเป็นปุ๋ยพืชสดใช้บำรุงดิน ก่อนเริ่มปลูกสับปะรด ต้องรองพื้นด้วยปุ๋ยหมักก่อนใช้ประมาณ 3 ตัน/ไร่ ถ้าเป็นปุ๋ยเคมีใช้ 1 ลูก หนัก 50 กิโลกรัม/ไร่ สูตร 16-10-20 เตรียมดินให้ดี ใส่ปุ๋ยให้เรียบร้อย จึงค่อยนำสับปะรดไปปลูกลึกประมาณ 15 เซนติเมตร ระหว่างต้น 75 เซนติเมตร ระหว่างร่องประมาณ 45 เซนติเมตร การปลูกสับปะรดบ้านคาไม่ต้องรอมฝน

การลงทุนปลูกสับปะรดบ้านคาครั้งหนึ่ง สามารถเก็บเกี่ยวต่อเนื่องได้ถึง 3 ปี เวลาหักผลสับปะรดออกมาแล้ว ให้ตัดแต่งต้น หลังจากนั้นจะมีหน่อโผล่ออกมาบริเวณด้านข้าง สามารถหักหน่อนำไปปลูกได้ใหม่ แกรมสับปะรด ยังมีหน่อในดินขึ้นมาอีก สามารถเก็บเอาไปใช้เป็นต้นขยายพันธุ์ปลูกได้เรียกว่าปลูกหนึ่งครั้งสามารถเก็บผลผลิตได้ถึง 3 รุ่น สับปะรดจะมีรากอยู่ในตัวจุกก็สามารถนำไปปลูกได้อีก

การดูแลรักษา

แปลงปลูกสับปะรดบ้านคา ไม่ค่อยเจอปัญหาเรื่องแมลง ส่วนโรคพืชที่เจอคือ ปัญหาโรคเหี่ยว ที่เกิดจากเชื้อรา เกษตรกรผู้ปลูกต้องคอยสังเกตในแปลงปลูก หากเจอโรคเหี่ยวต้องรีบกำจัดทิ้ง ที่นี้ไม่ค่อยใช้สารเคมีในการปลูก ระยะแรกในแปลงปลูกอาจฉีดยาฆ่าหญ้าอยู่บ้าง แต่พอสับปะรดเริ่มมีหัวก็จะเลิกใช้ยา ทำให้มั่นใจได้ว่า สับปะรดบ้านคาปลอดจากยาสารเคมีตกค้าง

ด้านการให้น้ำ จะใช้ระบบน้ำด่าง เวลาเปิดน้ำแล้วน้ำจะวิ่งไปตามท่อส่งน้ำไปยังแปลงปลูกสับปะรดความจริงแล้ว ต้นสับปะรดเป็นพืชที่ไม่ต้องการน้ำมาก แค่เปิดน้ำให้ต้นเปียกชุ่มขึ้นก็เพียงพอแล้ว การทำระบบน้ำ ช่วยได้มากในช่วงที่มีปัญหาอากาศร้อนจัดฝนแล้ง ช่วยให้สับปะรดมีผลผลิตออกตลอดทั้งปี เราจะกระจายผลผลิตให้ออกตลาดทุกเดือน เพื่อไม่ให้มีสินค้าประคองเข้าตลาดในช่วงฤดูสับปะรดปี ระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน

ต้นทุนการผลิต

คุณจันทร์ บอกว่า ปัจจุบันการผลิตสับปะรดบ้านคา มีต้นทุนการผลิตต่อไร่เฉลี่ยประมาณ 28,000 บาท ค่าหน่อสับปะรดราคา 1.60 บาท พื้นที่ 1 ไร่สามารถปลูกสับปะรดได้ประมาณ 12,000 ต้น มีต้นทุนค่าปุ๋ยค่ายาเฉลี่ยไร่ละ 6,000 บาท หากมองผิวเผิน ตัวเลขต้นทุนการผลิตอาจดูสูงไปบ้าง แต่หากมีการบริหารจัดการแปลงปลูกที่ดี ก็จะได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน หากขายสับปะรดได้ในอัตราโลกรั่มละ 5 บาท เกษตรกรจะมีรายได้เสมอตัว แต่เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้โดยหมักปุ๋ยไว้ใช้เองเมื่อหักค่าใช้จ่าย ก็ยังมีผลกำไรพออยู่ได้ หากสามารถแปรรูปสับปะรดออกขายในลักษณะสับปะรดกวน ก็จะช่วยเพิ่มมูลค่าได้อีกทางหนึ่ง

การผลิตสับปะรดนอกฤดู

คุณจันทร์บอกว่า เกษตรกรในพื้นที่บ้านคาประสบความสำเร็จในการปลูกสับปะรดนอกฤดู ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ซึ่งสับปะรดโดยทั่วไปจะไม่ค่อยมีผลผลิตในช่วงระยะนี้ การทำสับปะรดนอกฤดูไม่ใช่เรื่องยาก ขอแค่มีแหล่งน้ำสำหรับใช้เพาะปลูกและมีสภาพต้นสมบูรณ์ อายุ 9-10 เดือน โดยเริ่มบังคับต้นสับปะรดออกหัว การปลูกสับปะรดไม่ใช่เรื่องยาก หากมีการปลูกดูแลอย่างถูกวิธี จะได้ผลผลิตมากถึง 20 ตัน/ไร่ ถ้าปลูกดี ผลผลิตดี รสชาติหวาน อร่อยตามที่ตลาดต้องการก็ขายได้กำไรดีนั่นเอง

